

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäinen turvallisuus | Sisäministeriön julkaisu 2019:37

Ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoitusohje

Sisäministeriön julkaisuja 2019:37

Ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoitusohje

Anna-Mari Kosunen, Mika Kurvinen, Seppo Lehto, Mirja Palmén,
Hannu Timonen, Mika Tirroniemi

Sisäministeriö

ISBN: 978-952-324-309-5

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	10.12.2019	
Tekijät	Anna-Mari Kosunen, Mika Kurvinen, Seppo Lehto, Mirja Palmén, Hannu Timonen, Mika Tirroniemi		
Julkaisun nimi	Ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoitusohje		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisu 2019:37		
Diaari/hankenumero	SM031:00/2018, SMDno 2018-2173	Teema	Sisäinen turvallisuus
ISBN PDF	978-952-324-309-5	ISSN PDF	2490-077X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-309-5		
Sivumäärä	22	Kieli	suomi
Asiasanat	ulkoinen pelastussuunnitelma, ulkoisen pelastussuunnitelman harjoitus, UPS-harjoitus, suuronnettomuudet, pelastussuunnitelmat		
Tiivistelmä	<p>Pelastuslain (379/2011) 48 § ja ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevan sisäministeriön asetuksen mukaan pelastuslaitoksen tulee harjoitella vähintään kolmen vuoden välein suuronnettomuusvaarallisissa kohteissa, kuten vaarallisia kemikaaleja käsittelevät ja varastoivat tuotantolaitokset, ratapihat ja satamat sekä ydinvoimalaitokset ja kaivannaisjätealueet. Suomessa on noin 200 kohdetta, joissa on velvoite laatia ulkoinen pelastussuunnitelma ja harjoitella säännöllisesti.</p> <p>Tämä ohje yhdenmukaistaa ja selventää pelastuslain 48 § mukaisten kohteiden ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevien harjoitusten suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja raportointia. Ohjeessa käytetään harjoituksesta termiä UPS-harjoitus.</p> <p>Ulkoinen pelastussuunnitelman laatiminen ja UPS-harjoitusten järjestäminen ovat pelastuslaitoksien vastuulla ja ne toteutetaan yhteistoiminnassa toiminnanharjoittajan kanssa. Aluehallintovirastojen tehtävänä on valvoa velvoitteiden toteutumista. Suomella on velvollisuus raportoida suunnitelmista ja harjoitustoiminnasta EU komissiolle sekä Seveso III -että kaivannaisjätedirektiivien perusteella.</p> <p>UPS-harjoitusprosessi sisältää useita eri vaiheita harjoituksen läpiviemiseksi. Harjoitusprosessi muodostuu harjoituksen suunnittelusta, valmistelusta, toteutuksesta ja kehittämistoimenpiteistä. Ohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa pelastuslaitoksien ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevaa harjoitustoimintaa sekä selventää harjoitusten vaatimuksia.</p>		
Kustantaja	Sisäministeriö		
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet	10.12.2019	
Författare	Anna-Mari Kosunen, Mika Kurvinen, Seppo Lehto, Mirja Palmén, Hannu Timonen, Mika Tirroniemi		
Publikationens titel	Anvisning om övningar enligt externa räddningsplaner		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 2019:37		
Diarie-/ projektnummer	SM031:00/2018, SMDno 2018-2173	Tema	Inre säkerhet
ISBN PDF	978-952-324-309-5	ISSN PDF	2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-309-5		
Sidantal	22	Språk	finska
Nyckelord	extern räddningsplan, övning enligt extern räddningsplan, storolyckor, räddningsplaner		
Referat	<p>Enligt 48 § i räddningslagen (379/2011) och inrikesministeriets förordning om externa räddningsplaner ska räddningsverket med minst tre års mellanrum öva i objekt med risk för storolycka. Sådana objekt är t.ex. produktionsanläggningar för hantering och upplagring av farliga kemikalier, bangårdar, hamnområden, kärnkraftverk och deponier för utvinningsavfall. I Finland finns det ca 200 objekt som är skyldiga att göra upp en extern räddningsplan och öva regelbundet.</p> <p>Genom anvisningen förenhetligas och förtydligas planeringen, genomförandet, utvärderingen och rapporteringen av övningar som gäller externa räddningsplaner i objekt enligt 48 § i räddningslagen. I anvisningen kallas övningen på finska UPS-harjoitus (övning enligt extern räddningsplan).</p> <p>Räddningsverken ansvarar för uppgörandet av externa räddningsplaner och ordnandet av övningar enligt extern räddningsplan, detta i samarbete med verksamhetsidkaren. Regionförvaltningsverken har till uppgift att övervaka att skyldigheterna fullgörs. Finland har enligt Seveso III-direktivet och direktivet om hantering av avfall från utvinningsindustrin en skyldighet att rapportera om planerna och övningsverksamheten till Europeiska kommissionen.</p> <p>För att genomföra övningarna enligt externa räddningsplaner finns det flera skeden i processen. Övningsprocessen består av planering, beredning och genomförande av övningen samt av utvecklingsåtgärder. Syftet med anvisningen är att förenhetliga övningsverksamheten enligt räddningsverkens externa räddningsplaner och att förtydliga kraven på övningar.</p>		
Förläggare	Inrikesministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior	10.12.2019	
Authors	Anna-Mari Kosunen, Mika Kurvinen, Seppo Lehto, Mirja Palmén, Hannu Timonen, Mika Tirroniemi		
Title of publication	Instructions for external emergency plan exercises		
Series and publication number	Publications of the Ministry of the Interior 2019:37		
Register number	SM031:00/2018, SMDno 2018-2173	Subject	Internal security
ISBN PDF	978-952-324-309-5	ISSN (PDF)	2490-077X
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-309-5		
Pages	22	Language	Finnish
Keywords	external emergency plan, external emergency plan exercise, major accidents, emergency plans		
<p>Abstract</p> <p>Under section 48 of the Rescue Act (379/2011) and the decree of the Ministry of the Interior on external emergency plans, rescue departments must organise exercises at least once every three years at high-risk sites such as production plants, railway yards and ports that handle and stockpile dangerous chemicals as well as at nuclear power plants and facilities for extractive waste. Finland has about 200 sites that are required to draw up an external emergency plan and to practise for emergencies regularly.</p> <p>These instructions streamline and clarify the planning, implementation, evaluation and reporting of exercises on external emergency plans for sites under section 48 of the Rescue Act. The instructions use the term external emergency plan exercise.</p> <p>Rescue departments are responsible for drawing up external emergency plans and for organising external emergency plan exercises and they are carried out in cooperation with the operator. The Regional State Administrative Agencies are responsible for supervising that these requirements are met. Finland is obliged to report on such plans and exercises to the European Commission under the Seveso III Directive and the Mining Waste Directive.</p> <p>To complete the exercise, the external emergency plan exercise process includes several stages. The process includes several stages, namely planning, preparation and implementation of the exercise as well as development measures. These instructions serve to harmonise rescue departments' exercise activities related to the external emergency plans and to clarify the requirements for the exercises.</p>			
Publisher	Ministry of the Interior		
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Sisältö

1	UPS-harjoitusprosessi ja tavoitteet	9
1.1	Harjoitusprosessi.....	9
1.2	Harjoituksen tavoitteet.....	10
2	Harjoituksen suunnittelu- ja valmisteluvaihe	11
2.1	Esivalmistelut.....	11
2.2	Aloituskokous.....	12
2.3	Harjoituksen valmisteluvaihe.....	13
3	UPS-harjoituksen toteuttaminen	14
4	Harjoituksen arviointi- ja kehittämisvaihe	18
4.1	Palautetilaisuus.....	18
4.2	Raportointi.....	19
4.3	Kehittämisvaihe.....	19

1 UPS-harjoitusprosessi ja tavoitteet

Ulkoisen pelastussuunnitelman harjoitukselle (UPS-harjoitus) on asetettu tavoitteet, jotka on huomioitava koko harjoitusprosessin aikana. Mikäli jokainen harjoitukseen osallistuva tuntee harjoitusprosessin ja tavoitteet pääpiirteittäin, on harjoittelu motivoivaa ja palkitsevaa. Selkeä ja loogisesti etenevä harjoitusprosessi helpottaa ja nopeuttaa ulkoisen pelastussuunnitelman harjoituksen suunnittelua ja toteuttamista.

1.1 Harjoitusprosessi

UPS-harjoitus on 9–15 kuukautta kestävä prosessi, joka jakautuu ennen harjoitusta toteutamaan harjoituksen suunnittelu- ja valmisteluvaiheeseen, UPS-harjoitukseen sekä harjoituksen jälkeen tehtävään arviointi- ja kehittämisvaiheeseen. Harjoitusprosessissa esitetyt aikamääreet ovat ohjeellisia ja antavat kuvan harjoituksen läpiviemiseen käytettävästä ajasta. Kuviossa yksi on ilmaistu harjoitusprosessin vaiheet, jotka esitetään yksityiskohtaisesti ohjeessa.

SUUNNITTELU- JA VALMISTELUVAIHE			TOTEUTTAMISVAIHE	ARVIOINTI- JA KEHITTÄMISVAIHE		
- 1 kk	0 kk	1–6 kk	6 kk	7 kk	9 kk	9–15 kk
Esivalmistelu	Aloituskokous	Valmisteluvaihe	UPS-Harjoitus	Harjoituksen arviointivaihe		Kehitystoimet
			Johtamis- harjoitus	Toiminta- harjoitus	Palautetilaisuus	Raportointi

Kuvio 1. UPS-harjoitusprosessi.

1.2 Harjoituksen tavoitteet

UPS-harjoituksen tavoitteena on viranomaisten ja toiminnanharjoittajan yhteistoimintavalmiuksien sekä kohteen turvallisuusosaamisen ja -järjestelyjen parantaminen.

Harjoituksessa tulee käsitellä seuraavat asiakokonaisuudet:

- ensitoimenpiteet
- yhteistoiminta
- johtaminen
- viestintä
- sisäisten ja ulkoisen pelastussuunnitelmien toimivuus.

Yleisten tavoitteiden lisäksi UPS-harjoitukseen osallistuvat organisaatiot määrittelevät organisaatiokohtaiset erityistavoitteensa.

Samalla alueella sijaitsevilla kohteilla (ns. dominokohde) on suositeltavaa valita useita harjoitusmuotoja, jolloin harjoituskokonaisuuteen on helpompi sisällyttää jokaista toiminnanharjoittajaa hyödyntäviä harjoituksia.

2 Harjoituksen suunnittelu- ja valmisteluvaihe

UPS-harjoituksen suunnittelu- ja valmisteluvaihe luo perustan koko UPS-harjoitusprosessille. Suunnittelu- ja valmisteluvaihe on myös omalta osaltaan tärkeä osa UPS-harjoituksen oppimis- ja kehitysprosessia.

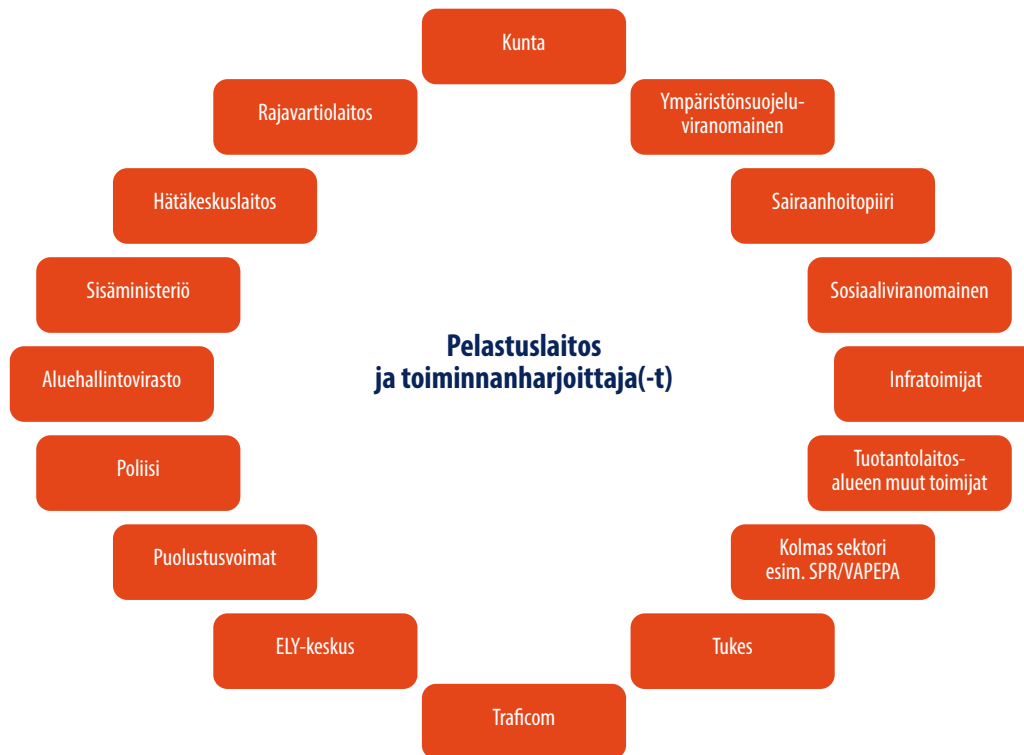
2.1 Esivalmistelut

Esivalmisteluiden tarkoituksena on varmistaa aloituskokouksen onnistuminen ja antaa pohjan harjoitusvalmisteluille. Pelastuslaitoksen nimeämä harjoituksen johtaja on yhteydessä toiminnanharjoittajaan ja sopii harjoitusvalmisteluiden käynnistämisestä. Harjoitusprosessiin liittyy seuraavia esivalmisteluja:

- Ilmoitetaan toiminnanharjoittajalle velvollisuudesta järjestää UPS-harjoitus sekä sovitaan aloituskokouksen päivämäärä.
- Arvioidaan alustavasti yhdessä toiminnanharjoittajan kanssa harjoitusmuoto, laajuus, turvallisuus selvitykseen perustuva skenaario sekä aloituskokoukseen kutsuttavat organisaatiot.
- Annetaan ennakoilmoitus aloituskokouksesta yhteistyötahoille sekä valvontaviranomaisille riittävän ajoissa.
- Tutustutaan kohteen edellisen UPS-harjoituksen raporttiin ja suuronnettomuusriskeihin (esim. UPS, turvallisuus selvitys, sisäinen pelastussuunnitelma), tapahtuneisiin hälytystehtäviin ja turvallisuuspoikkeamiin.
- Valmistellaan aloituskokoukseen kokouskutsu ja esityslista, jotka lähetetään sovituille organisaatioille (liite 1).

Harjoitussuunnitteluun ja harjoitukseen osallistuvat organisaatiot määritellään aina huomioiden kohteen sijainti, toiminta, riskit, harjoituksen onnettomuusskenaario

sekä harjoitusmuoto. Kuviossa kaksi on esimerkkejä harjoitukseen osallistuvista organisaatioista.

Kuvio 2. Esimerkkejä harjoitukseen osallistuvista organisaatioista.

2.2 Aloituskokous

Aloituskokouksessa käynnistetään harjoitusvalmistelut yhteistyössä eri organisaatioista koostuvan valmistelutyöryhmän kanssa. Pelastuslaitoksen edustaja toimii kokouksen puheenjohtajana. Aloituskokouksessa käsitellään seuraavia asiakokonaisuuksia:

- harjoitusprosessin esittely (liite 2)
- edellisen UPS- harjoituksen kehittämistoimenpiteiden toteutumisen arviointi
- harjoituskenaarion ja harjoitusmuotojen suunnittelu
- harjoituksen tavoitteet
- harjoitusprosessin työsuunnitelma (esimerkiksi aikataulu, kohdekäynnit, arvioidut resurssit)
- vastuuhenkilöiden toteaminen

- harjoitusajankohdan/harjoitusajankohtien päättäminen
- harjoituksen nimeämiskäytännöksi suositellaan ”UPS-harjoitus kohde vuosi”, esimerkiksi ”UPS-harjoitus Vuosaaren satama 2019”
- harjoitusta edeltävän koulutustarpeen määrittely
- toimeksiannot seuraavaan kokoukseen.

2.3 Harjoituksen valmisteluvaihe

Valmisteluvaiheessa on yleensä 3–5 suunnittelukokousta sekä tarvittava määrä valmisteluihin liittyviä kokoontumisia. Kokoontumiset voivat olla esimerkiksi harjoitusta edeltäviä koulutuksia tai onnettomuustilanteen simulointiin liittyviä valmisteluja. Jokaisesta valmistelukokouksesta laaditaan muistio, joka toimitetaan harjoitustyöryhmälle, aluehallintovirastolle ja kohteen valvontaviranomaisille. Kokousmuistiosta tulee ilmetä osallistujat, toteutuneet ja uudet toimeksiannot, kokouksessa päätetyt muut asiat sekä seuraavan kokouksen ajankohta. Ohjeen liitteenä on kokouksia varten muistiopohja (liite 3).

Aloituskokouksen jälkeen valmisteluvaiheeseen sisältyy seuraavia tehtäviä:

- aluehallintovirastolta pyydetään ennakoarvio harjoituskenaariosta ja -muodosta
- harjoituksen tavoitteiden asettaminen
- harjoituskenaarion suunnittelu ja valmistelu
- harjoitukseen liittyvien koulutusten ja kohdekäyntien järjestäminen
- harjoitussuunnitelman laatiminen, harjoitussuunnitelmapohja liitteenä (liite 4)
- kustannusarvion laatiminen (suositus)
- harjoituksen riskien ja vaarojen tunnistus (suositus)
- UPS-harjoituksen käytännön järjestelyt (liite 5).

3 UPS-harjoituksen toteuttaminen

Harjoitusvalmistelut päättyvät UPS-harjoitukseen. Harjoituksessa saadaan tietoa eri toimijoiden toimintatavoista, vahvistaa yhteistoimintaa, tuoda esille tärkeitä kehityskohteita sekä havaittuja puutteita turvallisuussuunnitelmissa, toimintatavoissa ja kalustossa. UPS- harjoituksessa on harjoiteltava ensitoimenpiteitä, yhteistoimintaa, johtamista ja viestintää. Asiakokonaisuuksia esitetään tarkemmin taulukossa yksi.

Taulukko 1. UPS-harjoituksen tavoitteet ja asiasisällöt.

Tavoite	Asiasisältö
Ensitoimenpiteet	Toiminnanharjoittajan henkilöstön ensitoimenpiteet onnettomuuskohteessa Johtoryhmätyöskentelyn käynnistäminen
Yhteistoiminta	Pelastustoiminnan käynnistäminen yhteistyössä toiminnanharjoittajan kanssa Viranomaisyhteistyö Katso kuvio 2.
Johtaminen	Johtoryhmätyöskentely Pelastustoiminnan johtaminen (ml. PEL-JOKE, TIKE) Toiminnanharjoittajan oma tilannejohtaminen (esim. prosessi, logistiikka, henkilöstö)
Viestintä	Vaaratiedottaminen Toiminnanharjoittajan sisäinen tiedottaminen Pelastusalan sisäinen tiedottaminen (ml. ilmoitus SM/AVI voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti) Ulkoisen tiedottaminen ja viestintä (ml. harhaanjohtavan tiedon hallinta)

Ulkoisten pelastussuunnitelmien (UPS) sisältämät UPS-harjoitukset voidaan järjestää ja toteuttaa usealla eri tavalla huomioiden kohteen erityispiirteet, riskit ja toiminta. Mikäli pelastuslaitos järjestää saman kalenterivuoden aikana useita UPS-harjoituksia, voi eri harjoituksilla olla yhteisiä osioita esimerkiksi seminaarien, koulutuksien ja harjoitusten osalta.

UPS-harjoitukset voidaan toteuttaa eri tavoin. Harjoitusmuotoja ovat monimuotoharjoitus, työpöytäharjoitus, toiminnallinen kenttäharjoitus ja kehittämisseminaaripäivät. Monimuotoharjoituksessa voidaan yhdistää erilaatuisia ja muotoisia harjoitustapahtumia yhdeksi

UPS-harjoituskokonaisuudeksi. Harjoitussuunnitelmassa tulee esittää, mitkä osiot muodostavat UPS-harjoituskokonaisuuden. Mikäli harjoituksissa keskitytään yhteen tai useampaan aiheeseen toiminnallisen kenttäharjoituksen sijaan, on harjoituskohteen seuraavassa UPS-harjoituksessa huomioitava vähemmälle huomiolle jääneet asiakokonaisuudet. Taulukossa kaksi on esitelty erilaisia harjoitusmuotoja yksityiskohtaisemmin.

Taulukko 2. UPS-harjoitusmuodot

HARJOITUSMUODOT	SISÄLTÖ	ESIMERKIT / SOVELTAMISKOHEET
TOIMINNALLINEN KENTTÄHARJOITUS	<p>Harjoitus toteutetaan yhtenä kokonaisuutena sisältäen kaikki osiot.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yleisjohtaminen • Moniviranomaistoiminta • Johto- ja tilannekeskusosuudet (PEL-JOKE ja TIKE) • Vähintään komppaniatasoinen harjoitus • Toiminnanharjoittajien ensitoimenpiteet, esim. sisäinen varoittaminen ja suojautuminen, pelastaminen, prosessin hallinta • Kunnan viranomaisten toiminta 	<p>Soveltuu erityisen hyvin kohteisiin, joissa on paljon henkilöstöä sekä teollisuuspuistoihin. Johtamisharjoitusosuudessa voi hyödyntää virtuaaliyksiköitä todellisten yksiköiden lisänä.</p>
KEHITTÄMISSEMINAARI-PÄIVÄ (T)	<p>Pelastustoimi, toiminnanharjoittajat, muut viranomaiset ja turvallisuusorganisaatiot pohtivat yhdessä toimenpiteitä kohteen turvallisuuden kehittämiseksi sekä tulevaisuuden mukanaan tuomia haasteita, muutoksia ja uhkia.</p>	<p>Kehittämisseminaarin aiheita voivat olla esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuotantoalueen riskit / uhat • Turvallisuus- ja sammutusjärjestelmät • UPS:n ja sisäisen pelastussuunnitelman ja Seveso-direktiivin vaatimukset • Ilmastonmuutoksen aiheuttavat ilmaston ääri-ilmiöt (kuivuuden aiheuttamat laajat maastopalot, myrskyt ja tulvat, pakkaskausi) • Pitkäkestoiset häiriötilat, kuten sähkö- ja tietoliikennekatkot • Kyberuhat • Merkittävät alusöljy- ja aluskemikaalivahingot.
JOHTAMISHARJOITUS (Työpöytäharjoitus)	<p>Työpöytäharjoituksessa harjoitellaan toimintaa onnettomuustilanteessa simuloituissa olosuhteissa virtuaaliresursseilla ennalta laaditun käsikirjoituksen mukaisesti. Harjoituksella voidaan varmistaa ulkoisen ja sisäisen pelastussuunnitelman toimivuus.</p>	<p>Harjoitusmuoto sopii hyvin pitkäkestoisten tilanteiden harjoitteluun ja kaiken tyyppiin kohteisiin, mutta erityisesti varastoihin ja kaivannaisjätealtoiin.</p>
MONIMUOTOHARJOITUS	<p>Kohteen omat pelastussuunnitelman mukaiset toimenpiteet erillisinä harjoituksina, esimerkiksi hälyttäminen, sammutusjärjestelmät, ensitoimenpiteet.</p>	<p>Esimerkki monimuotoharjoituskokonaisuudesta: Satama-alueen skenaario on suuressa rahtialuksessa tapahtuva konehuonepalo.</p>
Sisältää useita eri harjoitusosioita, jotka linkittyvät harjoitusskenaarioon.	<p>Kohdetutustumiset, sisältäen kohteen riskit, toiminta ja turvallisuusjärjestelmät.</p>	<p>Harjoituskokonaisuus koostuu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koulutuspäivästä, jonka aiheena laivapalon sammuttaminen.
Monimuotoharjoituksen tulee sisältää vähintään kolme osiota.	<p>Useita erillisiä toimintaharjoituksia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Useista erillisistä satama-alueella tapahtuvista toimintaharjoituksista. 3. Kohdetutustumiskäynneistä.
	<p>Kohteen riskeihin liittyviä koulutustilaisuuksia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Satama-alueen toiminnanharjoittajien sisäisten pelastussuunnitelmien mukaiset ensitoimenpiteet onnettomuustilanteessa, sisäinen tiedonkulku, sammutusjärjestelmät ja suojautuminen.
	<p>Asemapaikkakohtaiset harjoitukset pelastuslaitoksen alueella.</p>	

UPS-harjoituksen jälkeen käydään keskeisten toimijoiden kanssa lyhyt yhteenveto-keskustelu, jossa kukin osallistuja voi ilmaista harjoituksessa esille tulleet tärkeimmät kehittämiskohteet.

4 Harjoituksen arviointi- ja kehittämisvaihe

Harjoituksen arviointi- ja kehittämisvaihe käynnistyy UPS-harjoituksen jälkeen, jolloin harjoitukseen osallistuneilta sekä harjoituksen tarkkailijoilta kerätään kirjallinen palaute. Palautteen perusteella arvioidaan sisäisen ja ulkoisen pelastussuunnitelman yhteensopivuus ja käytettävyys sekä tärkeimmät kehitystoimenpiteet. Harjoituksen arviointivaiheessa tehtyjen päätelmien perusteella laaditaan harjoitusraportti, joka toimitetaan aluehallintovirastolle.

Harjoitusprosessin arviointi on pelastuslaitoksen toiminnan itsearviointia sekä sidoskumppaneiden tekemää vertaisarviointia, minkä tarkoituksena on kehittää pelastuslaitoksen toimintaa harjoitusprosessin toteuttajana.

4.1 Palautetilaisuus

Palautteen tavoitteena on arvioida harjoitussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja harjoitusprosessin toteutumista.

Palautekysymysten asettelussa tulee huomioida kansalliset ja paikalliset näkökulmat ja kysymyksiä voidaan tarkentaa harjoituskohtaisesti. Kansallisen näkökulman selvittämiseksi tulisi selvittää muun muassa viestiliikenteeseen, viestintään, johtamiseen ja kalustoon liittyvät kehityskohteet. Paikalliselta tasolta voidaan tarkastella harjoitukseen valmistautumista, ensitoimenpiteitä kohteessa, pelastustoimintaa ja pelastustoiminnan johtamista, yhteistoimintaa, viestiliikennettä, kalustoa, ensihoidon toteutumista, tiedottamista ja joutoryhmän toimintaa.

Palautteen keräämisessä voi hyödyntää sähköisiä kyselyalustoja. Palautteen kerääminen voidaan toteuttaa avoimin tai monivalintakysymyksin (liite 6).

Harjoituksen jälkeen käyty palautekeskustelu sekä harjoituksen jälkeen kerätty palaute kootaan yhteen ja käydään läpi palautetilaisuudessa. Palautetilaisuudessa on läsnä harjoitukseen osallistuneiden organisaatioiden edustajat ja viranomaiset. Tilaisuus järjestetään viimeistään kuukauden kuluttua harjoituksesta ja siinä päätetään kehittämistoimenpiteet, aikataulu niiden toteuttamiseksi sekä toteutusvastuut.

4.2 Raportointi

Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan tulee laatia harjoitusraportti (liite 4) yhteistyössä kolmen kuukauden kuluessa harjoituksesta. Harjoitusraportin tulee pitää sisällään ainakin seuraavat asiat:

- lyhyt kuvaus suuronnettomuusharjoituksen suunnitteluprosessista ja siihen
- osallistuneista tahoista
- harjoituksen suunnittelu- ja toteutuspäivämäärät
- kuvaus harjoituksen sisällöstä, harjoitukseen osallistuvista tahoista ja toteutuksesta
- keskeiset havainnot harjoituksesta ja mahdollisten kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen
- sisäisen ja ulkoisen pelastussuunnitelman päivitystarpeet
- järjestetyt koulutustilaisuudet

Harjoitusraporttia laadittaessa tulee huomioida laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999) sekä EU tietosuojasetus.

Pelastuslaitoksen tulee tallentaa turvallisuusselvitysvelvollisten Seveso-laitosten harjoitusraportit TUKESin ylläpitämään KEMU-rekisteriin. Pelastuslaitos välittää harjoitusraportin myös tiedoksi harjoitukseen osallistuneille tahoille ja aluehallintovirastolle. Aluehallintoviraston arviointikriteeristö (liite 7).

4.3 Kehittämisvaihe

Harjoituksen kehittämisvaihe käynnistyy palautetilaisuuden jälkeen, kun kehittämiskohde on määritelty ja niiden toteuttamiseen on laadittu suunnitelma. Kehittämisvaihe sisältää kehittämistoimenpiteiden toteuttamisen ja seurannan. Seuranta voidaan toteuttaa esimerkiksi seurantakokouksella 6–9 kuukautta harjoituksen jälkeen, missä arvioidaan

päätettyjen kehittämistoimien toteutumista. Mikäli kehittämistoimenpiteet ovat teke-
mättä, selvitetään syy ja päätetään jatkotoimenpiteet.

Liitteet

- Liite 1 [Aloituskokouksen kutsu ja esityslista](#)
- Liite 2 [Aloituskokouksen esitys](#)
- Liite 3 [Kokousmuistio](#)
- Liite 4 [Harjoitussuunnitelma- ja raporttipohja](#)
- Liite 5 [Tarkastuslista](#)
- Liite 6 [UPS-harjoituksen palautekysely](#)
- Liite 7 [UPS-harjoituksen arviointi](#)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi